

ENERGIATEHOKKUUS

Energiankulutuksen ja -tuhlauksen vähentäminen on Euroopan unionille yhä tärkeämpi tavoite. EU:n johtajat asettivat vuonna 2007 tavoitteeksi leikata unionin vuosittaista energiankulutusta 20 prosentilla vuoteen 2020 mennessä. Energiatehokkuustoimet tunnustetaan yhä yleisemmin hyväksi keinoksi varmistaa kestävä energiahuolto, vähentää kasvihuonekaasupäästöjä, lisätä energian toimitusvarmuutta ja vähentää tuontikustannuksia sekä toisaalta lisätä EU:n kilpailukykyä. Energiatehokkuus on energiaunionin strateginen painopiste, ja EU edistää energiatehokkuus etusijalle -periaatetta. Vuoden 2030 jälkeisen ajan toimintakehys on parhaillaan käsiteltävänä.

OIKEUSPERUSTA

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 194 artikla

SAAVUTUKSET

A. Yleiset puitteet

Komissio julkaisi vuonna 2006 tiedonannon ”Energiatehokkuuden toimintasuunnitelma: Mahdollisuuksien toteuttaminen” ([COM\(2006\)0545](#)). Sillä pyrittiin aktivoimaan kansalaisia, päättäjiä ja markkinatoimijoita ja muuttamaan energian sisämarkkinoita siten, että EU:n kansalaisilla olisi maailmanlaajuisesti energiatehokkain infrastruktuuri (myös rakennukset) ja energiatehokkaimmat tuotteet (myös laitteet ja autot) ja energiajärjestelmät. Toimintasuunnitelmalla pyrittiin säätelemään ja vähentämään energian kysyntää ja toteuttamaan kulutusta ja tarjontaa koskevia kohdennettuja toimia, jotta primäärienergian vuosikulutuksessa saadaan aikaan 20 prosentin vähennys vuoteen 2020 mennessä (verrattuna vuodelle 2020 laadittuihin kulutusennusteisiin). Koska EU oli arvioiden mukaan jäämässä puoleen asetetusta 20 prosentin tavoitteesta, komissio asetti vuonna 2011 älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua koskevassa Eurooppa 2020 -strategiassa energiatehokkuutta koskevia yleistavoitteita ja laati uuden kattavan energiatehokkuussuunnitelman ([COM\(2011\)0109](#)).

Energiatehokkuutta koskevat nykyiset puitteet koostuvat useista direktiiveistä, joiden tarkistaminen on meneillään tai suunnitteilla. Energiatehokkuusdirektiivi [2012/27/EU](#) tuli voimaan joulukuussa 2012. Siinä vaaditaan jäsenvaltioita asettamaan ohjeelliset kansalliset energiatehokkuustavoitteet, joilla varmistetaan, että EU saavuttaa yleistavoitteensa eli energiankulutus vähenee 20 prosentilla vuoteen 2020 mennessä. Jäsenvaltiot voivat vapaasti säätää vähimmäistasoa tiukempia vaatimuksia

pyrkiessään energiansäästöihin. Direktiivissä säädetään myös sitovista toimista, joilla pyritään auttamaan jäsenvaltioita saavuttamaan kyseiset tavoitteet, sekä oikeudellisesti sitovia sääntöjä, jotka koskevat loppukäyttäjiä ja energiatoimittajia. Muita energiatehokkuusvaatimuksia tuotteille ja rakennuksille on vahvistettu ekologista suunnittelua koskevassa direktiivissä [2009/125/EY](#), energiatehokkuusmerkintää koskevassa direktiivissä [2010/30/EU](#) ja rakennusten energiatehokkuutta koskevassa direktiivissä [2010/31/EU](#).

Komissio antoi vuonna 2014 energiatehokkuudesta tiedonannon ([COM\(2014\)0520](#)), jossa se totesi analyysinsä osoittaneen, että EU yltää vain noin 18–19 prosentin energiansäästöön vuoteen 2020 mennessä, joten jäsenvaltioilta tarvitaan lisätoimia. Marraskuun 18. päivänä 2015 julkaistun energiatehokkuusdirektiiviä koskevan edistymiskertomuksen ([COM\(2015\)0574](#)) mukaan jäsenvaltiot pystyvät saavuttamaan vuoteen 2020 mennessä vain 17,6 prosentin primäärienergian säästötavoitteet. Sen vuoksi vuonna 2015 julkaistussa energiaunionin tilaa koskevassa katsauksessa ([COM\(2015\)0572](#)) ilmoitettiin, että energiatehokkuusdirektiivejä ryhdytään tarkistamaan.

Komissio julkisti 30. marraskuuta 2016 ehdotuspaketin Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille ([COM\(2016\)0860](#)), jonka tavoitteena on mukauttaa EU:n energialainsäädäntöä uusiin vuodeksi 2030 asetettuihin ilmasto- ja energiatarvoitteisiin ja edistää vuonna 2015 asetettujen energiaunionin tavoitteiden ([COM\(2015\)0080](#)) saavuttamista. ”Energiatehokkuus etusijalle” on energiaunionin keskeisiä periaatteita, ja sen avulla on tarkoitus varmistaa turvattu, kestävä, kilpailukykyinen ja kohtuuhintainen energiahuolto EU:ssa. Komissio ehdotti tarkistetussa direktiivissä vuodeksi 2030 kunnianhimoista 30 prosentin energiatehokkuustavoitetta. Tammikuussa 2018 parlamentti tarkisti energiatehokkuusdirektiivin muuttamista koskevaa komission ehdotusta kaiken kaikkiaan kunnianhimoisemmaksi. Neuvoston kanssa käydyissä neuvotteluissa päästiin marraskuussa 2018 sopimukseen siitä, että energiankulutuksen vähennystavoitteeksi asetetaan EU:n tasolla 32,5 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

B. Lämmön ja sähkön yhteistuotanto

Edellinen sähkön ja lämmön yhteistuotantoa koskeva direktiivi 2004/8/EY kumottiin, kun energiatehokkuusdirektiivi tuli voimaan joulukuussa 2012. Energiatehokkuusdirektiivissä jäsenvaltiot velvoitetaan arvioimaan mahdollisuuksia tehokkaaseen yhteistuotantoon ja kaukolämmitykseen ja -jäähdytykseen alueellaan, ilmoittamaan arvioinnin tulokset komissiolle sekä suorittamaan kustannus-hyötyanalyysin, jossa otetaan huomioon ilmasto-olosuhteet, taloudellinen toteutettavuus ja tekninen soveltuvuus (muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta). Energiaunionipaketin yhteydessä komissio käynnisti 16. helmikuuta 2016 lämmitystä ja jäähdytystä koskevan EU:n strategian ([COM\(2016\)0051](#)). Strategia sisältää suunnitelmat rakennusten energiatehokkuuden sekä sähkö- ja kaukolämpöjärjestelmien välisten yhteyksien parantamiseksi. Niiden avulla voidaan lisätä huomattavasti uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja kannustaa teollisuuden tuottaman hukkalämmön ja -kylmän uudelleenkäyttöön. Strategiaa koskevat säännökset sisältyvät Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille -pakettiin.

C. Rakennusten energiatehokkuus

Rakennusten energiatehokkuudesta annettu direktiivi [2010/31/EU](#) sisältää useita säännöksiä, joiden tarkoituksena on parantaa sekä uusien että olemassa olevien rakennusten energiatehokkuutta. Direktiivin keskeiset säännökset koskevat

- rakennusten ja rakennuksen osien kokonaisenergiatehokkuuden laskentamenetelmän yleistä yhteistä kehystä
- vähimmäisvaatimusten soveltamista uusien rakennusten ja uusien rakennuksen osien energiatehokkuuteen esimerkiksi edellyttämällä, että kaikkien uusien rakennusten on oltava lähes nollaenergiarakennuksia 31. joulukuuta 2020 mennessä
- vähimmäisvaatimusten soveltamista energiatehokkuuteen, kun on kyse olemassa olevista rakennuksista, rakennusosista, joihin tehdään laajamittaisia korjauksia, ja rakennuksen teknisistä järjestelmistä, kun ne asennetaan tai korvataan tai kun niitä parannetaan
- rakennusten tai rakennuksen osien energiasertifiointia, rakennusten lämmitys- ja ilmastointijärjestelmien säännöllisiä tarkastuksia ja energiatehokkuustodistusten ja tarkastusraporttien riippumattomia valvontajärjestelmiä.

Komissio antoi 30. marraskuuta 2016 ehdotuksen rakennusten energiatehokkuutta koskevan direktiivin 2010/31/EU tarkistamiseksi osana laajempaa Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille -pakettia ([COM\(2016\)0860](#)). Tarkoituksena on auttaa saavuttamaan vuodeksi 2030 asetetut EU:n energia- ja ilmastotavoitteet. Komission antamien tietojen mukaan rakennusten osuus energiankulutuksesta on 40 prosenttia ja ne aiheuttavat 36 prosenttia hiilidioksidipäästöistä EU:ssa. Nykyisin noin 35 prosenttia EU:n rakennuksista on yli 50 vuotta vanhoja. Parantamalla rakennusten energiatehokkuutta EU:n kokonaisenergiankulutusta voitaisiin vähentää 5–6 prosentilla ja hiilidioksidipäästöjä noin viidellä prosentilla.

Direktiivissä edellytetään, että jäsenvaltiot laativat pitkän aikavälin kansallisia strategioita, joilla tuetaan niiden rakennuskannan peruskorjausta. Direktiivillä pyritään varmistamaan jokaisessa jäsenvaltiossa erittäin energiatehokas ja vähähiilinen rakennuskanta ja siten auttamaan kustannustehokkaalla tavalla saavuttamaan unionin energiatehokkuustavoitteet, kuten hiilidioksidipäästöjen vähentäminen 80–95 prosentilla vuoden 1990 tasoon verrattuna.

Lisäksi samaan aikaan esitettiin Älykästä rahoitusta älykkäille rakennuksille -aloite ([COM\(2016\)0860 – Liite I](#)). Siinä arvioidaan, kuinka voidaan lisätä julkisia ja yksityisiä investointeja rakennusten energiatehokkuuteen, ja sen avulla on tarkoitus lisätä luottamusta markkinoilla ja rohkaista sijoittajia sitoutumaan energiatehokkuuteen.

D. Tuotteiden energiatehokkuus

EU:n tasolla on otettu käyttöön useita tuotteiden energiatehokkuutta koskevia toimia:

- Energiankulutukseen merkittävässä määrin välittömästi tai välillisesti vaikuttavien energiaan liittyvien tuotteiden energian ja muiden resurssien kulutus osoitetaan merkinnöin ja yhdenmukaisin tuotetiedoin, mistä säädetään [puitedirektiivillä 2010/30/EU](#). Alakohtaisissa direktiiveissä ja asetuksissa asetetaan kodinkoneita

koskevia vaatimuksia. Toimistolaitteiden energiamerkinnöistä ja renkaiden merkinnöistä on annettu erilliset asetukset.

- Energiaan liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavat vaatimukset vahvistetaan [puitedirektiivissä 2009/125/EY](#), jolla laaditaan uudelleen direktiivi 2005/32/EY (jota on muutettu direktiivillä 2008/28/EY). Täytäntöönpanosäädöksiä on annettu monenlaisista tuotteista, kuten lämmityslaitteista, pölynimureista, tietokoneista, ilmastointilaitteista, astianpesukoneista, valaistustuotteista, jääkaapeista ja pakastimista, televisioista ja sähkömoottoreista.

Komissio ehdotti osana helmikuussa 2015 julkaistua energiaunionin strategiaa ([COM\(2015\)0080](#)) edellä mainittujen, tuotteiden energiatehokkuutta koskevien direktiivien tarkistamista. Heinäkuussa 2017 julkaistussa asetuksessa ([EU\) 2017/1369](#) vahvistetaan energiatehokkuusmerkintöjen uusi kehys määräaikaisten vahvistamiseksi nykyisten luokkien A+, A++ ja A+++ korvaamiseksi asteikolla A–G.

EUROOPAN PARLAMENTIN ROOLI

Parlamentti on aina kannattanut kunnianhimoisempia energiatehokkuustavoitteita ja tiukempia säädöksiä. Joulukuun 15. päivänä 2010 antamassaan päätöslauselmassa energiatehokkuustoimintasuunnitelman tarkistamisesta ([P7_TA\(2010\)0485](#)) se korosti tarvetta asettaa sitovaksi tavoitteeksi energiatehokkuuden lisääminen vähintään 20 prosentilla vuoteen 2020 mennessä.

Parlamentilla oli keskeinen rooli vuonna 2012 energiatehokkuusdirektiivistä ([2011/0172\(COD\)](#)) käydyissä neuvotteluissa, joissa se varmisti, että kansallisia rakennusten peruskorjausstrategioita ja suuryritysten toimittamia pakollisia energiakatselmuksia koskevat vaatimukset sisällytettiin neuvoston kanssa hyväksytyyn lopulliseen kompromissitekstiin. Se sai myös läpi tarkistuksen, jossa vaadittiin kysynnän ohjausta koskevia sääntöjä. Tämän ansiosta energiankuluttajat voivat mukauttaa energiankysyntänsä energian tarjontaan ja siten pienentää energialaskuaan.

Vuonna 2013 parlamentti hyväksyi päätöslauselman osana koheesiopolitiikkaa toteutettujen energiatehokkuustoimenpiteiden täytäntöönpanosta ja vaikutuksesta ([P7_TA\(2013\)0345](#)). Siinä se piti Euroopan rakenne- ja investointirahastojen etenkin rakennusalaan tarjoamia uusia mahdollisuuksia hyvinä. Se kehotti lisäämään tiedotustoimia ja tiedon levittämistä ja painotti valmiuksien kehittämisen ja teknisen avun tarvetta tällä alalla.

Sittemmin parlamentti on antanut päätöslauselman ilmasto- ja energiapolitiikan puitteista vuoteen 2030 ([P7_TA\(2014\)0094](#)), YK:n ilmastonmuutoskonferenssista 2014 – COP 20 Lima^[1], Peru ([P8_TA\(2014\)0063](#)) sekä aiheesta Kohti uutta Pariisissa tehtävää kansainvälistä ilmastopöytäkirjaa ([P8_TA\(2015\)0359](#)). Niissä se kehotti komissiota ja jäsenvaltioita asettamaan energiankulutuksen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi sitovan 40 prosentin tavoitteen ja siihen liittyvät jäsenvaltiokohtaiset tavoitteet. Kaikissa kolmessa päätöslauselmassa

[1] COP 20 on ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen (UNFCCC) osapuolten 20. kokous. ([2.5.2](#) — Ilmastonmuutos ja ympäristö).

todetaan, että kunnianhimoisten energiatehokkuustavoitteiden avulla voitaisiin luoda työpaikkoja ja säästöjä, lisätä talouden kilpailukykyä, vauhdittaa innovointia, vähentää riippuvuutta energiantuonnista ja lisätä energiaturvallisuutta. Eurooppa-neuvosto hyväksyi 27 prosentin tavoitteen 23. lokakuuta 2014, ja parlamentin tavoitteena on kunnianhimoisen energiatehokkuustavoitteen vahvistaminen. Tammikuun 17. päivänä 2018 parlamentti tuki unionin energiankulutuksen vähentämistä 40 prosentilla vuoteen 2030 mennessä^[2]. Parlamentti hyväksyi 23. kesäkuuta 2016 päätöslauselman energiatehokkuusdirektiivin täytäntöönpanokertomuksesta ([P8_TA\(2016\)0293](#)) ja totesi siinä, että nykyinen direktiivi tarjoaa puitteet energian kysynnän vähentämiselle mutta sitä ei ole pantu asianmukaisesti täytäntöön. Se kehotti jäsenvaltioita panemaan direktiivin täytäntöön nopeasti ja kaikilta osin. Lisäksi parlamentti katsoi, että vakavasti otettava energiatehokkuuspolitiikka auttaisi EU:ta saavuttamaan energia- ja ilmastotavoitteensa vuonna 2016 Pariisin COP21-kokouksessa hyväksytyn sopimuksen mukaisesti ja parantamaan energiaturvallisuuttaan vähentämällä riippuvuutta ulkopuolisista energialähteistä.

Komissio antoi marraskuussa 2016 ehdotuksen energiatehokkuusdirektiivin 2012/27/EU muuttamiseksi. Parlamentti ja neuvosto hyväksyivät muutetun energiatehokkuusdirektiivin joulukuussa 2018.

Parlamentti antoi 13. syyskuuta 2016 päätöslauselman lämmitystä ja jäähdytystä koskevasta EU:n strategiasta ([P8_TA\(2016\)0334](#)). Se kehotti komissiota keskittymään toimissaan rakennusten energiatehokkuuteen ja etenkin energiaköyhiin kotitalouksiin.

Helmikuun 6. päivänä 2018 parlamentti hyväksyi joukon muita kuin lainsäädäntöön liittyviä suosituksia, jotka teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta (ITRE) oli laatinut. Parlamentti kannattaa valistusjärjestelmiä, joilla autetaan eurooppalaisia ymmärtämään, miten he voivat säästää enemmän energiaa. Lisäksi parlamentti kannattaa vähäpäästöisiin energiahankkeisiin osoitettavan rahoituksen lisäämistä vähintään 50 prosentilla^[3].

Frédéric Gouardères / Francesca Beltrame
04/2019

[2]<http://www.europarl.europa.eu/news/fi/press-room/20180112IPR91629/kunnianhimoiset-tavoitteet-puhtaammalle-ja-tehokkaammalle-energiankulutukselle>

[3]<http://www.europarl.europa.eu/news/fi/press-room/20180202IPR97028/clean-energy-innovation-needs-a-change-of-mind-set>

